

I. PHẦN ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)

Đọc văn bản sau và thực hiện các yêu cầu:

CÂY BÀNG MÙA ĐÔNG

- Nguyễn Ngọc Hưng -

Trong nắng hạ vàng cây mặc áo xanh
Trắng trời mưa đông lại thay áo đỏ
Tinh nghịch gió giật ra từng mảnh nhỏ
Vãi đầy sân muôn đốm lửa phập phù.
Chẳng ngược về thu nắp bóng sương mù
Cũng không thiết tìm xuân phơi nắng ấm
Từng cánh rơi - từng cánh rơi - chầm chậm
Lá bàng rung rung ôm ủ gốc bàng...
Nhìn run rẩy cây - mưa gió phủ phàng,
Chạnh thương mẹ bao mùa đông sũng ướt
Một vòng tay cũng không cho người được
Con giận mình thua cả lá bàng khô!

Câu 1 (0.5 điểm): Xác định thể thơ của văn bản.

Câu 2 (0.5 điểm): Chỉ ra những hình ảnh, từ ngữ miêu tả sự khắc nghiệt của mùa đông mà cây bàng phải trải qua.

Câu 3 (1.0 điểm): Nêu hiệu quả của biện pháp tu từ ẩn dụ trong câu thơ “Vải đầy sân muôn đóm lửa phập phù.”

Câu 4 (1.0 điểm): Vì sao tác giả lại “chạnh thương mẹ” và “giận mình thua cả lá bàng khô”?

Câu 5 (1.0 điểm): Từ nội dung văn bản, em hãy nêu suy nghĩ về những biến đổi trong cuộc sống và việc thích nghi với những biến đổi đó (viết khoảng 8–10 dòng).

II. PHẦN VIẾT (6.0 điểm)

Câu 1 (2.0 điểm): Viết đoạn văn khoảng 200 chữ phân tích hình ảnh cây bàng trong văn bản.

Câu 2 (4.0 điểm): Viết bài văn khoảng 500 chữ trình bày suy nghĩ của em về vấn đề: *Làm thế nào để mỗi người phát huy được sức mạnh nội tại của bản thân.*

ĐÁP ÁN THAM KHẢO

I. PHẦN ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)

Câu 1 (0.5 điểm): Thể thơ của văn bản là thể thơ 8 chữ.

Câu 2 (0.5 điểm): Những hình ảnh, từ ngữ miêu tả sự khắc nghiệt của mùa đông: “Trắng trời mưa đông”, “gió giật ra từng mảnh nhỏ”, “mưa gió phũ phàng”, “mùa đông sũng ướt”.

Câu 3 (1.0 điểm):

- Hình ảnh ẩn dụ: “đốm lửa phập phù” để ngầm chỉ những chiếc lá bàng màu đỏ úa tàn đang bị gió giật đứt lìa, rơi rụng rải rác và bay lất lay trên mặt sân trong thời tiết mưa gió mùa đông.

- Tác dụng:

+ Phép ẩn dụ kết hợp với từ láy “phập phù” và động từ mạnh “vãi” đã tạo ra một hiệu ứng thị giác đặc biệt sắc nét. Thay vì miêu tả những chiếc lá khô héo, tàn úa, rụng lả tả mang cảm giác chia lìa, tang tóc của mùa đông, nhà thơ đã hô biến mặt sân thành một thảm “lửa” rục rỡ. Hình ảnh ẩn dụ này đã xua tan đi hoàn toàn cái u ám, giá lạnh, sùng ướt của “trắng trời mưa đông”, mang lại cho bức tranh thiên nhiên một vẻ đẹp sinh động, ấm áp và lung linh đến bất ngờ.

+ Những chiếc lá nhỏ bé dẫu lìa cành, dẫu bị mưa gió “phũ phàng” vùi dập đến mức “phập phù” (mong manh, chao đảo) nhưng vẫn hóa thành muôn ngọn lửa rục cháy. Điều này tượng trưng cho sức sống mãnh liệt, sự kiên cường, bền bỉ đến tận cùng của sinh thể thiên nhiên trước nghịch cảnh.

+ Đồng thời, biện pháp tu từ này cũng bộc lộ nhãn quan vô cùng tinh tế, trí tưởng tượng phong phú, lãng mạn cùng một trái tim trân trọng sự sống, trân trọng cái đẹp của nhà thơ Nguyễn Ngọc Hưng.

Câu 4 (1.0 điểm):

Website: <https://solar.edu.vn>

CS1. 44 Nguyễn Cơ Thạch - CS2. 131 Thái Hà - CS3. Khu A Geleximco

CS4. 106 Hoàng Quốc Việt – CS5. K35 Tân Mai - Hotline: 0922 888 233 - 098 642 0303

Lý do tác giả “chạnh thương mẹ” và “giận mình thua cả lá bàng khô”:

- Tác giả “chạnh thương mẹ” bởi hình ảnh cây bàng oằn mình, “run rẩy” trong bão giông đã đánh thức sự liên tưởng đầy xót xa về cuộc đời lam lũ, nhọc nhằn của đấng sinh thành. Từ hình ảnh ngoại cảnh ấy, tác giả liên tưởng đến hình bóng mẹ hiện qua cụm từ “bao mùa đông sương ướt”- tả thực cái lạnh lẽo của đất trời, vừa là ẩn dụ cho những bão giông, gian truân, vất vả mà mẹ đã âm thầm gánh chịu cả một đời. Cảm xúc “chạnh thương” đột ngột trào dâng chính là sự thấu cảm tận cùng, lòng biết ơn sâu nặng và nỗi xót xa vô hạn của tác giả trước những hi sinh vĩ đại, lặng thầm ấy của mẹ.

- Tác giả “giận mình thua cả lá bàng khô” xuất phát từ sự tự ý thức, tự trách cứ bản thân về sự bất lực khi chưa thể đền đáp công ơn dưỡng dục to lớn của mẹ. Chiếc lá bàng dầu đã tàn úa, rời cành vẫn trọn nghĩa ven tình rơi xuống “rưng rưng ôm ủ gốc bàng”, dùng chút tàn dư cuối cùng để sưởi ấm cội rễ. Đối chiếu hình ảnh đầy tình nghĩa của thiên nhiên với bản thân, tác giả ghen ngào thốt lên: “Một vòng tay cũng không cho người được”. Đứa con day dứt, trăn trở nhận ra sự vô tâm, nhỏ bé của chính mình khi chưa thể xoa dịu những nhọc nhằn, sương gió mà mẹ đang gồng gánh, chưa làm tròn đạo hiếu.

Câu 5 (1.0 điểm):

* **Dung lượng:** khoảng 8 – 10 dòng

*** Cách làm:**

- Dẫn dắt: mượn hình ảnh cây bàng thay lá trong văn bản.
- Giới thiệu vấn đề nghị luận: biến đổi là quy luật tất yếu của cuộc sống và khả năng thích nghi chính là chìa khóa để sinh tồn và vươn lên.
- Suy nghĩ:
 - + “Biến đổi trong cuộc sống” là những thay đổi khách quan của hoàn cảnh, thời cuộc mang tính tất yếu.
 - + Phần này hs lựa chọn để viết cho phù hợp dung lượng: “Thích nghi” là sự chủ động điều chỉnh bản thân (về nhận thức, kỹ năng, thái độ) để hòa nhập và phát triển vững vàng trong những hoàn cảnh mới ấy. Nó giúp con người tự bảo vệ mình trước những cú sốc của hoàn cảnh. Nó tôi luyện ý chí kiên cường, sức chịu đựng bền bỉ và giúp ta khám phá ra những sức mạnh tiềm ẩn mà trong hoàn cảnh bình thường ta không nhận ra. Trong một thế giới vận động không ngừng, người biết thích ứng linh hoạt sẽ luôn giữ được thế chủ động để biến “nguy” thành “cơ”, mượn sức gió bão để tìm ra hướng đi mới, từ đó không bị tụt hậu, đào thải mà ngày càng hoàn thiện và vươn tới thành công. Ý thức được điều đó em cần không ngại bước ra khỏi vùng an toàn, liên tục trau dồi tri thức và rèn luyện tâm thế chủ động đón nhận mọi biến cố.

Phần II. Viết

Câu 1.

a. Mở đoạn

Website: <https://solar.edu.vn>

CS1. 44 Nguyễn Cơ Thạch - CS2. 131 Thái Hà - CS3. Khu A Geleximco

CS4. 106 Hoàng Quốc Việt – CS5. K35 Tân Mai - Hotline: 0922 888 233 - 098 642 0303

Hình ảnh cây bàng trong thi phẩm “Cây bàng mùa đông” của Nguyễn Ngọc Hưng là biểu tượng cho sức sống kiên cường trước bão giông, của tấm lòng ân nghĩa, thủy chung sâu nặng.

b. Thân đoạn

- Ý 1: Vẻ đẹp kiên cường, sức sống mãnh liệt rực rỡ trước nghịch cảnh.

+ Nhân hóa qua các động từ chỉ hành động “mặc”, “thay”, kết hợp tinh tế với nghệ thuật đối lập không gian – thời gian: “nắng hạ vàng – áo xanh” tương phản với “mưa đông – áo đỏ”. → Giữa cái khắc nghiệt, lạnh lẽo bủa vây của “trắng trời mưa đông”, không hề héo hon, tàn tạ mà kiêu hãnh khoác lên mình tấm “áo đỏ” rực rỡ nhất để đối mặt với bão giông.

+ Động từ mạnh “giật”, “vãi” kết hợp ẩn dụ “đóm lửa phập phù”. → Gió đông dẫu hung hãn, “tinh nghịch” xé toạc và vùi dập tán lá thành “từng mảnh nhỏ” vung vãi khắp sân → Làm bùng lên một thảm lửa rực rỡ.

+ Ẩn dụ “đóm lửa phập phù” xua tan đi sự u ám, sương ướt của mùa đông, khẳng định sức sống âm ỉ, bất diệt: dẫu tả tơi, rơi rụng, cây bàng vẫn vất kiệt mình để thấp sáng không gian.

- Ý 2: Vẻ đẹp của tấm lòng ân nghĩa thủy chung và đức hi sinh thầm lặng mang đậm triết lý nhân sinh

+ Điệp cấu trúc phủ định “Chẳng ngược về...” / “Cũng không thiết tìm...” khẳng định thái độ sống vô cùng dứt khoát của sinh thể thiên nhiên. Lá

bằng bình thản chấp nhận quy luật của sinh tử, đối diện với cái lạnh giá bằng sự tĩnh tại, kiên tâm.

- Kết hợp nhịp điệu ngắt quãng “từng cánh rơi – từng cánh rơi”, các từ láy gợi cảm “chầm chậm”, “rung rung” và hành động nhân hóa “ôm ủ gốc bàng”. Chiếc lá lìa cành không bay đi mất, mà chọn cách rơi xuống “ôm ủ gốc bàng” – lấy chính thân xác tàn úa của mình làm lớp chăn dày sưởi ấm cho cội rễ vượt qua mùa đông.

→ Đạo lý uống nước nhớ nguồn, là khúc ca về đức hi sinh lặng thầm của mẹ.

- Khái quát nghệ thuật:

- Thơ tám chữ mang âm hưởng trầm lắng, thiết tha, kết hợp cùng hệ thống ngôn từ chọn lọc tinh tế và các biện pháp tu từ nhân hóa, ẩn dụ đặc sắc.
- Hình ảnh thơ giàu tính chiêm nghiệm, triết lý.

c. Kết đoạn

- **Khẳng định:** Ý nghĩa biểu tượng của hình ảnh cây bàng.
- **Mở rộng:** Rút ra thông điệp về tình mẫu tử và lòng biết ơn.

Câu 2.

I. Mở bài

- Dẫn dắt: Trong hành trình kiến tạo số phận giữa một thế giới vạn biến, điểm tựa vững chãi nhất của con người không ở bên ngoài, mà ẩn giấu sâu trong chính tâm khảm mỗi chúng ta.

Website: <https://solar.edu.vn>

CS1. 44 Nguyễn Cơ Thạch - CS2. 131 Thái Hà - CS3. Khu A Geleximco

CS4. 106 Hoàng Quốc Việt – CS5. K35 Tân Mai - Hotline: 0922 888 233 - 098 642 0303

- Nêu vấn đề: Bởi vậy, câu hỏi lớn nhất của tuổi trẻ không phải là mượn sức mạnh từ đâu, mà là làm thế nào để đánh thức và phát huy triệt để sức mạnh nội tại của bản thân để làm chủ vận mệnh.

II. Thân bài

1. Giải thích

- “Sức mạnh nội tại” là toàn bộ những năng lực tiềm ẩn, ý chí, nghị lực, trí tuệ và niềm tin kiên định xuất phát từ bên trong.

- Việc phát huy sức mạnh nội tại là quá trình tự nhận thức, khơi dậy và trui rèn những giá trị cốt lõi ấy để biến chúng thành động cơ bứt phá.

2. Ý nghĩa/ Vai trò của việc phát huy sức mạnh nội tại

- Sức mạnh nội tại là chiếc khiên kiên cố nhất giúp con người sinh tồn, tự chữa lành và đứng vững trước mọi phong ba bão táp.

- Sức mạnh nội tại là động cơ vĩnh cửu thúc đẩy con người bứt phá giới hạn, đem đến những thành công và truyền cảm hứng cho cộng đồng.

3. Thực trạng, nguyên nhân, ảnh hưởng (có thể lựa chọn để viết hoặc không)

- Thực tế, có nhiều người trẻ hiện nay chưa ý thức được tầm quan trọng và phát huy được hết sức mạnh nội tại của bản thân.

- Nguyên nhân xuất phát từ tâm lý tự ti, hoài nghi bản thân, luôn đặt mình trong vùng an toàn; không có động lực phấn đấu; thói quen dựa dẫm...

- Nếu thiếu đi sức mạnh nội tại, cá nhân sẽ rơi vào trạng thái dễ dàng đầu hàng trước áp lực, đánh mất quyền làm chủ cuộc đời và sống hoài, sống phí. Thậm chí, bản thân sẽ đi lùi so với sự phát triển của xã hội.

4. Giải pháp (Làm thế nào để phát huy sức mạnh nội tại?): Đây là phần trọng tâm nhất của bài viết.

Nên đưa ra 2 – 3 giải pháp và mỗi một giải pháp

Gợi ý:

- Trước hết, mỗi cá nhân cần chủ động nhận thức và rèn luyện bản thân bằng cách hiểu rõ điểm mạnh, điểm yếu của mình, từ đó xây dựng mục tiêu phù hợp. Khi tự ý thức được giá trị và khả năng của mình, con người sẽ có định hướng đúng đắn, phát huy được tiềm năng và tránh lãng phí cơ hội. Nick Vujicic – sinh ra với những khiếm khuyết nhưng nhờ ý chí mạnh mẽ, hiểu rõ giá trị của bản thân, anh đã không đầu hàng số phận để trở thành diễn giả truyền cảm hứng nổi tiếng thế giới. Thế mới thấy sức mạnh nội tại giúp anh vượt qua mọi giới hạn.

- Bên cạnh đó, gia đình đóng vai trò là điểm tựa tinh thần quan trọng. Cha mẹ cần quan tâm, lắng nghe, khích lệ và tạo điều kiện để con cái phát triển theo năng lực riêng. Sự động viên đúng lúc sẽ giúp mỗi người thêm tự tin, vững vàng vượt qua khó khăn, từ đó khơi dậy sức mạnh bên trong. Nhà khoa học Thomas Edison là một minh chứng sống động cho thấy sự hỗ trợ, tin tưởng từ người mẹ đã khơi dậy tiềm năng, giúp cậu bé Edison thuở

nhỏ vượt qua định kiến “kém thông minh” để trở thành nhà phát minh vĩ đại của nhân loại.

- Ngoài ra, thầy cô và bạn bè cũng là những nhân tố hỗ trợ tích cực. Thầy cô giúp định hướng, truyền đạt tri thức, khơi gợi cảm hứng học tập và phát triển bản thân. Bạn bè tạo môi trường giao lưu, chia sẻ, cùng nhau tiến bộ. Khi được học hỏi và tương tác trong một tập thể tích cực, mỗi người sẽ có thêm động lực để hoàn thiện mình.

- Cuối cùng, mỗi cá nhân cần kiên trì rèn luyện và giữ kỷ luật trong học tập, công việc và cuộc sống. Kết hợp giữa nỗ lực cá nhân và sự hỗ trợ từ những người xung quanh sẽ giúp sức mạnh nội tại được phát huy tối đa, trở thành nền tảng vững chắc để mỗi người vươn lên và khẳng định giá trị của bản thân.

5. Bàn luận mở rộng

- **Phản đề (lựa chọn viết hoặc không)**

Gợi ý: Tuy nhiên, có ý kiến cho rằng: “Trong bối cảnh hiện đại, chỉ cần mượn được những “đòn bẩy” như bộ phận tài chính gia đình hay các mối quan hệ ngoại giao là đủ để vươn tới đỉnh cao mà không cần nhọc nhằn tìm kiếm nội lực”. Thực chất, những yếu tố bên ngoài ấy chỉ điều kiện để ta có thêm cơ hội để phát triển và khai phóng sức mạnh của bản thân. Tựa như một cái cây thiếu đi nhựa sống thì thành công ấy chỉ là lâu đài xây trên cát, chực chờ sụp đổ khi sóng gió ập tới và chỗ dựa tiêu tan.

- **Bài học nhận thức & hành động:**

Website: <https://solar.edu.vn>

CS1. 44 Nguyễn Cơ Thạch - CS2. 131 Thái Hà - CS3. Khu A Geleximco

CS4. 106 Hoàng Quốc Việt – CS5. K35 Tân Mai - Hotline: 0922 888 233 - 098 642 0303

+ *Nhận thức*: Sức mạnh nội tại có vai trò quan trọng.

+ *Hành động*: Là học sinh lớp 9, em sẽ cố gắng chăm chỉ học tập, rèn luyện để đạt được mục tiêu, chinh phục đích đến lớp 10; tích cực trau dồi kiến thức, kỹ năng để vững vàng hơn trên chặng đường sắp tới. Đặc biệt sẽ luôn chia sẻ cùng gia đình, thầy cô, bạn bè để có thêm sức mạnh vươn xa.

III. Kết bài

- **Khẳng định**: Khơi dậy sức mạnh nội tại là hành trình gian nan nhất nhưng cũng vĩ đại nhất để con người thực sự làm chủ vận mệnh.

- **Thông điệp**: Quả trứng vỡ từ bên ngoài là thức ăn, vỡ từ bên trong là sự sống. Hãy tự phá vỡ lớp vỏ bọc yếu ớt của mình bằng nội lực để vươn tới bầu trời tự do, rực rỡ nhất.

Website: <https://solar.edu.vn>

CS1. 44 Nguyễn Cơ Thạch - CS2. 131 Thái Hà - CS3. Khu A Geleximco

CS4. 106 Hoàng Quốc Việt – CS5. K35 Tân Mai - Hotline: 0922 888 233 - 098 642 0303